

Mio. kr. – løbende priser	2000	2001	2002
Merudgifter som følge af valutakursstigninger i forbindelse med materieldrift	64,1	54,4	53,2
Merudgifter som følge af prisstigninger på brændstof	76,6	97,5	70,2
Andet	10,7	15,1	7,2
Samlet for materieldrift mv. samt brændstof	151,4	167,0	130,6
Merudgifter som følge af valutakursstigninger i forbindelse med større materielanskaffelser	225,4	131,6	27,1
Total	376,8	298,6	157,7

Note: »Andet« omfatter merudgifter som følge af valutakursstigninger på USD og CAD i forbindelse med forsvarets pilotuddannelser.

Såfremt man udelukkende betragter valutakursernes indvirkning på materieldriften og udviklingen i brændstofpriserne, hvilket for 2002 udgjorde omkring 131 mio. kr., forekommer omfanget af den »uforudsete del« af merudgifterne umiddelbart stor. De ændringer, der er konstateret i valutakursen (specielt dollarkursen) og brændstofpriserne siden forligets indgåelse, har således ikke gavnnet købekraften af forsvarsbudgettet set i forhold til tidspunktet for forligets indgåelse.

Forsvarsbudgettet som helhed er dog ikke desto mindre forholdsvist robust overfor ændringer i valutakurser og brændstofpriser, hvilket det forenklede eksempel nedenfor illustrerer:

I 2002, hvor Forsvarskommandoens samlede udgifter udgjorde ca. 17,1 mia. kr., havde forsvaret betalinger i amerikanske dollars for omregnet ca. 780 mio. kr. En 20 pct. stigning i dollarkursen i forhold til dollarkursen ved forligets indgåelse (6,99 kroner den 25. maj 1999) resulterer i en dollarkurs på 8,40 kroner, hvilket – alt andet lige – medfører en udhuling af forsvarsbudgettet på ca. 155 mio. kr. Udhulingen svarer til ca. 0,9 pct. af forsvarsbudgettet.

Dette eksempel viser således umiddelbart, at en 20 pct. stigning i dollarkursen alt andet lige vil have en relativ begrænset effekt på forsvarsbudgettet som helhed. Der skal naturligvis tages forbehold for et sådant simplificeret eksempel, og det bemærkes, at udviklingen som bekendt kan gå begge veje. Over halvvejs igennem forliget er det således ikke usandsynligt, at noget af det tabte vil blive hentet hjem til forsvaret igen (dollarkursen var således 6,79 kroner den 5. september 2003).

For så vidt angår uforudsete udgifter er det også værd at hæfte sig ved, at forligets pkt. 15 indebærer »... enighed om at budgetrammen skal overholdes. Uforudsete udgifter, som opstår i løbet af forligsperioden, skal udlignes ved fornødne tilpasninger i strukturen, andre aktiviteter eller lignende. Sådanne justeringer skal efter drøftelse med forligspartierne indarbejdes i de årlige forslag til finanslov.« Formålet med punktet er at sikre, at Forsvarsministeriet selv løbende finder kompensierende besparelser for de eventuelle uforudsete udgifter, der opstår på forskellige områder i en så stor driftsorganisation som forsvaret.

Forligets pkt. 15 bør dog afvejes mod en anden klausul, der tager højde for ekstraordinære hændelser. I note til pkt. 19 i forligsteksten fastslås således: »Forsvarsbudgettet reguleres (...) for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof mv., som det er nødvendigt at importere. Forsvarsbudgettet reguleres i øvrigt efter samme regler som det øvrige statsområde.«

Selvom svingende valutakurser og brændstofpriser således har skabt udfordringer for forsvarets planlægning er det væsentligt, at forsvaret opfylder pkt. 15. Det er opfattelsen, at en forligsperiode på fem år giver et ikke ubetydeligt manøvrerum for forsvarets planlægning.

Spørgsmål 2:

»Der ønskes en oversigt fordelt på geografiske områder over Danmarks internationale indsats med angivelse af de hermed forbundne udgifter.«